

zket gyárt
AKAB
 Kolozsvár,
 nyi-t.)13

OL

ellen. Ugyint: Tűs.
 tuberkulózis ellen. M.
 mol"-t rendeljen!

terárban

reszt" gyógyszer-
 sesc

it meg, ha

BRD

Blagánal
 3. Telefon 2-70.

irással szolgál!

üvegezés,
relezés,

ndéglői, háztartási
 ionok, táblafegy-
 porcellánedények-
 b beszerzési forrás

änder
olfnál

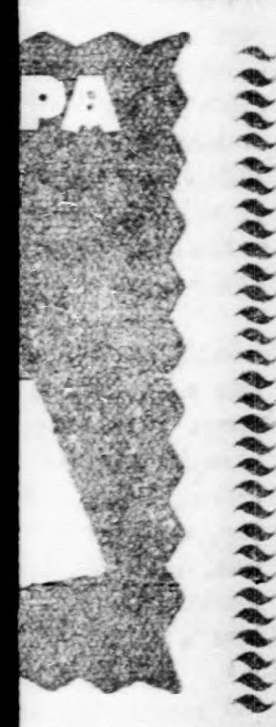
ar, Cal. R. Ferdi-
 reno J.-ut) 37. sz.
 nia palota mellett.

Endetail!

ány
 essző

pható

Medgyes
 émi! Kappel hírd.

oda

üeket

300 lej
 Rador

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
 HIVATAL ÉS NYOMDA**

**Csaj-Kolozsvár, St. Barou
 L. Pop, (Brassai-utca) 10**

**Teljesen: Szerkesztőség
 és Kiadóhivatal — 977
 Es. N. Sz. — — 558**

**A kéziratok kizárólag a
 szerkesztőségnek cím-
 zendők. Kéziratokat nem
 adnak vissza**

UJ KELET

WIDG-POLITIKAI HAVILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
 Egész évre — — 620
 Félévre — — 320
 Negyedévre — — 170
 Egy hónapra — — 60
 Egy szám ára pályaud-
 varon és vidéken is 3 lej
 Bukarestben — 350

Csehszlovákiában
 Egy hónapra — 25 ck
 Egy szám — 150 ck

Csaj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 7. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Sebath 5 * 1924 január 11 Péntek

Az angol munkásuralom előtt

Az angol munkáspárt vezérének program-
 besztése olyan volt, amelynek minden békeszerető
 ember várta: mérsékelt és igazságos. Nem kellett
 esküdnie sehol, legfeljebb a szélső konzervatívok
 között, akik abban reménykedtek, hogy a munkás-
 párt olyan baloldali programot fog felállítani, amely
 lehetetlenné teszi majd számára a kormányátvéte-
 lét. Annyira nem volt baloldali a beszéd, hogy a
 liberális pártvezérek nézete szerint ezt a programot
 akár melyik liberális politikus is elmondhatta volna.
 E beszéd után sem elvi, sem gyakorlati akadályai
 nincsenek többé annak, hogy a munkáspárt átvegye
 a brit világbirodalom kormányát. Ramsay Macdo-
 nald programja részletek mindazokra a tudatosan
 terjesztett rémhírekre, hogy a munkáspárt kor-
 mányrajutása esetén, bármilyen tekintetben is,
 korlátozni akarja a magántulajdon szabadságát.
 Épp ellenkezőleg, azzal, hogy nem rendel el az
 új választásokat, a munkáspárt bebizonyította azt
 a szándékát, hogy nem is akar diktatórikus módon
 uralkodni. A józan és mérsékelt angol munkás-
 jól tudja, hogy egy ilyen aralom csak rövid és
 átmeneti jellegű lehet, mert a töke koncentrált
 támasza csakhamar elseperné helyéről.

Nem is a gazdasági problémák azok, amelyek
 azur bírják az angol munkáspártot, hogy ezekben
 a kritikus napokban átvegye a kormányzás fele-
 lősségét a munkáspárt. Ennek még nem érkezett el
 az ideje és nincs meg a lélektani lehetősége sem.
 Egy sokkal fontosabb ok hajtja az angol szocialis-
 ták a hatalom felé: a béke féltése. Az angol
 munkások úgy látják, ha rövidesen nem változik
 meg az európai politika iránya, elkérhetetlen az
 újabb háború. Az ellentétek a kontinensen a vég-
 sőkig élődtek ki s a legyőzött államok gazdasági
 összeomlása előbb-utóbb magával rántja a győzöket
 is. A nemzeti szenvedélyek ismét pattanásig fe-
 szítve s a józan és megőrtés helyett a bosszu
 és gyűlölet érzése diktálja a politika tempóját. Ezt
 a fegyveres új veszedelmet akarják megállítani az
 angol munkások azzal, hogy átveszik a leg-
 nagyobb európai birodalom kormányát s ezzel
 biztosítják a jövőt az európai népeknek, amelyek ideje-
 korán megfékezhetik a háború véres szekerét.
 Külpolitikai tekintetben csakugyan a legnagyobb
 reménykedéssel kell mindenkinek az angol mun-
 káspárt kormányzása elé tekintenie. Oroszország
 gazdasági talpraállítása a jólét és
 munka új forrásait fogja megnyitni Európa számára,
 Franciaország megtérzése pedig le fogja enyhí-
 teni az állandó izlésban tartott nemzeti ellen-
 téteket.

Nekünk, zsidóknak, különösen szimpatikus
 Ramsay Macdonald előterbejutása. Ma, amikor a
 palesztinai zsidó nemzeti otthon gondolatának nem-
 csak Palesztinában, de a mandatárius Angliában is
 súlyos és bántó nehézségekkel kell megküzdenie,
 valóságos felszabadító hatással van a tudat, hogy
 Ramsay Macdonald személyében olyan férfi veszi
 át az angol politika vezetését, aki fentartás nélküli-
 kére a zsidó Palesztina tervének. Ramsay Macdo-
 nald a múlt évben hosszabb ideig tartózkodott az
 épülő Palesztinában, behatóan és elfogulatlanul ta-
 nulmányozta a benépesítésre váró ország politikai,
 gazdasági és etnográfiai viszonyait, meghallgatta az
 arabokat és meghallgatta a zsidókat és amikor
 visszatért Palesztinából, nem volt a cionizmusnak lel-
 kesebb szószólója, mint épen ő. Volt bátorsága meg-
 mérésének komoly következtetéseket levonni és azt nyil-
 tán hirdetni is. Ramsay Macdonald kiáltotta először
 világossá, hogy Palesztina a nagy lehetőségek hazája, de
 csak a lehetőségeket csak egyetlen nép tudja ki-
 használni: a zsidó. A munkáspárt kormányrajutása
 minden bizonnyal irányváltást fog jelenteni az
 angol Palesztina-politikában is, amely az utóbbi
 időkben bizony nagyon erőtlén és sokszor kétér-
 telmű volt. És egy cionistabarát angol kormány
 vissza adja majd a zsidó tömegeknek is a bizalmat
 és megkésztetést az áldozatkészséget, amely olyan
 nélkülözhetetlen szükséges az országépítés nagy
 művéhez.

Megkezdődött a belgrádi konferencia

Az egész kisantantot be akarják vonni a francia-cseh blokkba. Csehszlovákia és Jugoszlávia elismeri Oroszországot

(Belgrád, jan. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Benes csehszlovák külügyminiszter szerdán ideérke-
 zett. Duca román külügyminiszter a romániai köz-
 lekedési zavarok következtében csak ma érkezett
 meg és így a konferencia is csak a mai napon
 kezdődik.

A jugoszláv sajtó üdvözi a konferenciára ér-
 kezett külföldieket és hangsúlyozza, a tárgyalások-
 nak Európa jelenlegi politikai konstellációjára ki-
 ható nagy fontosságát. A kormány félhivatalosa, a
 „Vreme” rámutat arra, hogy a konferenciának meg-
 kell oldania a Franciaországgal kötött szövetségi
 szerződés megújításának ügyét és tanulmányoznia kell

Oroszország visszatérését az európai politikába.

Sokat foglalkoztatja a kisantant konferenciája
 a francia sajtó is. A „Matin” írja hogy a belgrádi
 konferencia foglalkozni fog a francia-csehszlovák
 szövetségnek valamennyi kisantant államra való
 kiterjesztéséről, ami egyetlen módja a békének a német
 veszedelemmel szemben. A „Parisien” hangsúlyozza,
 a belgrádi konferencia fontosságát s megállapítja,
 hogy Magyarország felől a bizonytalanság állandóan
 tart, ugyanígy áll a helyzet Bulgária részéről is.
 Mindez megmagyarázza, hogy

Bukarest és Belgrád ébren vigyáznak.

Ami az orosz problémát illeti, Csehszlovákia és
 Jugoszlávia el akarják ismerni a szovjetkormányt
 és valószínűleg fel fogják ajánlani szolgálataikat

Nem hajtják végre a kiutasító végzéseket

Enyhébb elbírálás alá veszik a külföldi állampolgárokat. Hasznos idegeneket nem lehet kiutasítani. Utalea polgármester nyilatkozata bukaresti utjáról

(Kolozsvár, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.)
 Hetek óta izgalomban és nyugtalan-
 ságban tartja Kolozsvár lakosságát a városi
 tanács kebelében alakult idegenellenőrző hiva-
 talt döntései, melyek nemcsak külföldi, de ro-
 mán állampolgárokat is arra ítélték, hogy el-
 hagyják a város területét. Az ellenőrző hivatal
 ugyanis nem vette figyelembe az idegen állampol-
 gárok nyilvántartására vonatkozó törvény
 világos rendelkezéseit, hogy csakis a foglalko-
 zás nélküli, vagy a társadalomra és az államra
 káros működést kifejtő külföldi alattvalókat
 lehet kiutasítani, hanem válogatás nélkül hozta
 meg drákói ítéleteit, melyek főképpen a gazda-
 sági élet körében idéztek elő kinos feltűnést.
 Nemrégiben például, mint az Uj Kelet meg-
 írta, három kolozsvári nagyvállalat vezetőjének
 kézbesítettek kiutasító végzést, akik közül az
 egyik román állampolgár.

A méltánytalan kiutasítások ellen

ugy a sajtó, mint a gazdasági és más testüle-
 tek tiltakozó akciót indítottak, melyek ered-
 ményeképpen a belügyminisztérium megsemmi-
 sítette az idegenellenőrző hivatal összes eddigi
 határozatait. Utalea Oktávián dr., Kolozsvár
 polgármestere, aki ma érkezett vissza Buka-
 restből, a kiutasításokról a következőket mon-
 dotta az Uj Kelet munkatársának:

— A kormánynak, mikor az ellenőrző-
 hivatal létrehozta, az volt az intenciója, hogy
 az országot megszabadítsa a nem idevaló és
 nem hasznos elemektől. De más városban is
 megessett, hogy a belügyminiszter utasításait
 félremagyarázták és az ellenőrző közegek tul-
 szigorú megbírálás alá vették azt, hogy kinek
 van joga a külföldi állampolgárok közül itt
 tartózkodni. Csak így tör élnetett, hogy a ki-
 zárólag minden előírt okmánnyal rendelkező
 emberek szerzett jogait vették figyelembe, arra
 azonban nem voltak tekintettel, hogy az il-
 letők hasznos foglalkozást tiznek-e, vagy sem.

az orosz-román megegyezés érdekében. A belgrádi
 konferencia ezzel csatlakozik ahhoz a mozgalomhoz,
 amely Olaszországot és Angliát arra bírta, vegyék
 fel az összeköttetést Oroszországgal. Franciaország-
 nak tehát

teljes figyelemmel kell kísérnie a belgrádi konferenciát.

Páris, jan. 10. A „Newyork Herald” jelen-
 tése szerint Coolidge kijelentette, hogy csak olyan
 orosz kormányt fog elismerni, amely népszavazás-
 sal fogja bebizonyítani, hogy bírja az egész nép
 bizalmát.

Bukarest, január 10. Az „Adeverul” diplo-
 máciai forrásból közli, a prágai kormány közölte a
 román kormánnyal, hogy Benes külügyminiszter
 franciaországi tárgyalásai kizárólag Csehszlovákiát
 illetik anélkül, hogy a kisantantot is köteleznék.
 A cseh kormány e hivatalos közleményét azok a
 hírek tették szükségessé, amelyek szerint Benes,
 mint a kisantant képviselője tárgyalta Francia-
 országgal.

Ezzel kapcsolatban az „Adeverul” szerint,
 ha a belgrádi konferencia foglalkozni fog a francia-
 csehszlovák szövetségi szerződésnek a kisantant
 többi államaira való kiterjesztésével, akkor Duca
 külügyminiszter ki fogja jelenteni, hogy nem áll
 módjában e kérdéssel hivatalosan foglalkozni, mivel
 ehhez előzőleg a román király és az egész kormány
 hozzájárulása szükséges, tekintettel arra, hogy
 Románia külpolitikájának hosszabb időre szóló le-
 kötéséről lenne szó.

Bukarestben most azt az utasítást kaptam,
 hogy ilyen esetekben

a legnagyobb tapintatossággal kell eljárni.

tekintetbe kell venni minden enyhítő körü-
 ményt és csak azokkal szemben kell legtelje-
 sebb szigorúsággal alkalmazni a törvényt, akik
 köztudomásúlag az államra, vagy a városra
 káros működést fejtenek ki, vagy akiknek
 nincsen rendes foglalkozásuk. Az ilyen eleme-
 ket egyetlen nyugati állam sem tűri meg.

— Az idegenellenőrzésnek ilyen szellem-
 ben való végrehajtása remélhetőleg meg fogja
 nyugtatni a város lakosságát és ki fogja elégi-
 teni a gazdasági élet vezetőkreit is. Az eddig
 hozott kiutasítási végzéseket a belügyminiszte-
 rium felfüggesztette, azaz hatálytalanította,
 minthogy a szóbanforgó idegen állampolgárok
 kiutasítására nincsen ok. Ezentul az ellenőrző-
 hivatal több figyelmet fordít majd annak meg-
 bírálására, hogy ki folytat hasznos foglalkozást
 és ki nem. Biztosítom a város közönségét, hogy
 a jövőben

egyetlen eset sem fog előfordulni,

mely esetleg arra volna alkalmas, hogy a pol-
 gárság nyugalmát és a gazdasági élet zavarta-
 lan menetét megbolygassa. Ezt a kérdést gya-
 korlatban eddig is nagyon enyhén és méltá-
 nyosan kezeltük, aminek legjobb bizonyítéka
 az, hogy negyvenhat kiutasító végzés közül
 egyetlenegy sem lett végrehajtv.

A polgármester ismételtén megnyugtató
 kijelentéseket tett az Uj Kelet munkatársának,
 hogy a város hasznos és dolgozó lakosságának
 semmi oka nincs a nyugtalanságra, mert csak
 azok az idegen alattvalók szólíthatók fel az or-
 szág elhagyására, akik ellen politikai és köz-
 biztonsági szempontból kifogást lehet emelni.

Ezután az aktuális városi ügyekről nyi-
 latkozott a polgármester. Elmondotta, hogy a
 város ezévi költségvetésének átvizsgálásakor a

belügyminisztérium nem vette figyelembe a pótdadók ellen beadott iparkamarai, Sfatul és Munkaadók Szövetségének felelősségét. A nyolcvanhárommillió költségvetést módosítás nélkül jóváhagyták, anélkül, hogy ezeket a felelőségeket tárgyalás alá vették volna.

A tisztviselői kar újví remunericójára vonatkozólag a polgármesternek sikerült kieszárolni Bukarestben, hogy a város hivatalnokai újví ajándék fejében alapfizetésük dupláját és egyéneként változó drágasági pótlékokat kapjanak. A remunericó folyósítását már meg is kezdték.

El Askary az arab jövődömondó a zsidók fölényét jósolja Palesztinában

Holland újságíró interjúja az arab prófétával. A tíz nehéz esztendő, amelyből már három elmúlt

(Rotterdam, jan. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Rotterdamban megjelenő „Nieuwe Rotterdamse Courant“ palesztinai munkatársa telkereste a palesztinai arabok egyik leghíresebb prófétáját El Askaryt és a vele folytatott beszélgetéséről így számol be lapjának:

Nem volna csodálatos, ha Palesztinában, abban az országban, ahol a babona az arabok ezreinek hitét tartja lenyűgözővé, gombamódra tenyészenének a jövődömondók. Ez azonban koránt sincs így és a palesztinai arabok között ezért olyan halatlanul nagy a népszerűsége El Askary el Sharifnak, aki messze földön egyedül újí a jövődömondás misztikus tudományát. El Askarynak igen nagy a befolyása az arabok között, nemcsak házassági és vallási ügyekben keresik fel ezrivel, de politikai vállalkozások előtt is meghallgatják jóslatait. Tegnapelőtt délután felkerestem a prófétát lakásán, tolmácsolni egyik barátomat vittem magammal, mert a tudós férfiú csak arabul és törökül ért.

A próféta háza a Betlehem felé vezető úton, szorosán a Cionhegy tövében húzódik meg, a többi arab házakéhoz hasonló igénytelenséggel, csak a ház faláról lecsüngő cégtábla héber, arab és angol szövege árulja el, hogy a házat a csillagok misztikus titkának kutatója lakja. A próféta a ház emeletjén lakja, nagy ügyel-bajjal tudjuk az ajtaját megközelíteni a lecsörgő szennyes mosogatóléttől sikamlós lépcsőkön. Az ajtóban csinos arab leány fogadott, aki a próféta egyik várótermébe kalauzolt át. Mert Askarynak két váróterme is van, noha ezt a luxust az európai orvosok közül is kevesen engedhetik meg maguknak. A jövődömondó éppen munkában volt és nekünk türelemmel kellett várunk rá.

A váróterem padlóját és falait tömőtelően

szőnyeg borítja, nem egynek az értéke nyugat-európai valutában is százezreket ér. A szobában halomnyi apró kerevet és arab ülővánkos van szertedobálva művészi rendtelenséggel. A falak mellett néhány komoly kerevet, valamennyit fehér vászonlepel borítja, ami csak kivételes ünnepi alkalmakkor kerül le a butorokról. A szoba összerendezése konszolidált jólétről tanuskodik. Rajtuk kívül két arab vendége is volt a várószobának, mindketten apró párnákon ültek és feketekávét ittak.

Félszáz év után a várószobába Askary. Harmincöt-nyolcvan év körüli férfi, zömök testű, ruganyos izmu, hosszú fekete szakállal beárnyékolja az arcát, sűrű bozontos szemöldökei alól világos, nyílt szemekkel vizsgált végig bentünket. Előbb arab vendégeihez fordul, akik hálálkodva mesélik el, hogy két év előtti jóslata szóról-szóra beteljesedett.

Végre ránk kerül a sor. Megkérem a jövődömondót, mondjon valamit a sorsomról. A próféta papírt és ceruzát vesz a kezébe, megkérdi a nevemet és az anyám nevét, majd bozorkányos gyorsasággal tömőtelően arab számjeggyel tölti meg a papírost. A számok alá vastag vonalat húz. Néhány percig elgondolkozik nézte a munkáját, majd rejtelmes arab hieroglifikákat kanyarít a vonal alá és szuggesztív hangon vallatni kezd. Be kell vallanom, hogy a kérdésekre nem egészen pontos feleleteket adtam, ugyanis félre akartam vezetni a prófétát. Kitalált feleleteim nyomán soha meg nem történt eseményeket rekonstruált az életemből. Bámulatra méltó biztonsággal regisztrálta romantikus kalandjaimat, amelyekről persze nekem fogalmam sem volt. Ha valami nyomra akadt, igen ügyesen rögtön a hasznára fordította. Például tudta rólam, hogy európai vagyok és így rögtön meg is jósolta, hogy rövidesen Európába fogok utazni, hiszen a Palesztinában tartózkodó európaiak kilencven százaléka állandóan európai ut előtt áll. Megmondottam neki, hogy irni fogok róla a lapomban, néhány perc múlva megjósolta, hogy híres ember leszek. Amikor pedig politikára terelődött a szó, azt is kibökte, hogy egy nagy politikai szervezetnek az élére kerülök.

Primitív tehetsége dacára is óriási sikerei vannak az arab körökben. Az arabok ugyanis gon-

Ha művészi kivitelű
Butort, zongorát
akár verem, ne sejtélje az utat
Marosvásárhelyre
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermet sztalosok farnárszükségeiteket legotcsöbbon itt szerezhetik be

dolkozás nélkül nyíltan felelnek ravasz kérdésekre és a feleletekből a tudós férfiú kevés pszichológussá válna pompás jóslatokat tákol össze.

Bucsasás előtt Palesztina jövőjéről kérdeztem meg a véleményét. Határozott biztonsággal válaszolt erre a kérdésemre is.

Palesztinának — mondotta — tíz súlyos éven kell keresztül vergődnie. Három súlyos év már lepergett, de hét még minbig hátra van. Végül a zsidók és az arabok békét kötnek egymással, de a zsidók lesz a fölény. Palesztina zsidó állam lesz. Amerika lesz legbüszkésebb védője Palesztinának. Természetesen Anglia továbbra is megtartja a mandatáriátust, de az ir kérdés annyira lekötí majd az erejét, hogy Amerika egyre több befolyásra tesz majd szert. Akár esküt is tehetnek arra, hogy mindez így fog történni — fejezte be a szavait, — hiszen az angol mandátumot is már husz évvel ezalött megjósoltam.

Az elmúlt év munkáskonfliktusai. Bukarestből jelentik: A munkáügyi minisztérium a napokban közölte az elmúlt év munkáskonfliktusainak statisztikáját. Az év első felében az egész ország területén 291 munkáskonfliktus volt, melyek közül 271 békés elintéztést nyert, 70 sztrájk és négy kizárás. Sztrájk és kizárás tabát mindössze 25-43 százalékat teszi a mozgalmak számának. A helyzet kedvező képe főleg akkor tűnik ki, ha a konfliktusok számát összevetjük az 1922-ik év megfelelő időtartama alatt feljegyzett bérmozgalmak számával. Az 1922. év első felében a bérmozgalmak száma 943, tehát négyszerese az 1923. évben regisztráltaknak. Ebből 90 sztrájk, 35 kizárás volt. A fent említett 217 békés elintéztést nyert bérmozgalmak közül 9 állami iparvállalatoknál, 185 magán ipari vállalatoknál, 23 kereskedelmi vállalatoknál történt. Ezekben a mozgalmakban résztvett 44.026 munkás, kik közül 35.806 szakszervezetileg egyesítve volt. Szakmánként a bérmozgalmakban résztvett munkások a következőképen oszlanak meg: 16.651 vasunkás, 5.568 famunkás, 2.341 élelmiszeri ipari munkás, 1.067 kereskedelmi vállalatok munkásai. A mozgalmak legnagyobb részének (76 százalék) oka béremelés, 42 esetben a munkafeltételek módosítása, 36 esetben a munkaidő redukálása. Legtöbb mozgalmat jegyezték föl április, május, június hónapokban. A mozgalmak közül legtöbb Erdélyre esik (56). A 217 konfliktus közül 175 az ipar-felügyelőségek közbenjárásával nyert békés elintéztést, 152 esetben a mozgalmak a munkásság követeléseinek kielégítésével, 19 esetben csak sztautatisztásával, 46 esetben pedig kölcsönös meg-egyezéssel végződtek.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Ááron Goldschmidt

— Oh, ne gunyolódjon! Maga megszabadított engem minden gyerekes kishitűségemtől! Maga az én jöltevőm! Hogyan is fogom ezt magának viszonzni tudni.

— Reménytelen soha. A magosságos uristen óvjon meg tőle, hogy én is ilyen örületbe essek! De minthogy már egyszer meghalásról beszél: ugyan házasodjon meg már végre és tegyen meg engem házi orvosának, ez mindjárt egy kis praxis volna. Igaz is: hiszen maga szintén orvos, így tehát emberbaráti fáradozásaimban egészen díjtalanul kell részesítenem. De ha majd megvolt a lakzi és eljövök gratulálni, hát akkor sámpányerral kínálhat meg kávé helyett.

Mikor Léwy elment, Jákob menyasszonyához sietett. Utközben egyre mondogatta magában: igen, meg fogom neki becsületesen gyónni az én egész gyerekes viselkedésemet, hadd lásson be szívennek minden rejtekébe. Legyen segítségemre és mint jóangyalom, üzze ki belőlem a gonosz gondolatokat.

Szíve olyan könnyű volt, tekintete olyan vidám, amikor a lépcsőn fölment.

Kilencedik fejezet

Vendégek voltak a családnál. A pillanat nyilvánvalóan nem volt kedvező tervének kivitelére. De gondolkodása olyan elevenen viharzott, elhatározása annyira teljes erővel hajtott előre, hogy keményen megfogadta, minden akadállyal szembe fog szállni.

Mikor Jákob belépett, az egész társaság élénken és meglehetősen hangosan beszélgetett. Egy francia nő volt jelen, továbbá az a család, amely az idegen nőt bevezette, azonkívül

Engbert hadnagy és még néhány más fiatal-ember.

Mikor Jákob megérkezett, Thóra arra gondolt, hogy vajjon most is rosszkedvű lesz-e? De annyi szokatlan vidámságot és szíves mozgást fedezett föl arcában, hogy ebbéli aggodalma azonnal megszűnt, szerető mosolygással ment elébe és bizonyos büszkeséggel mutatta be a francia nőnek, mint vőlegényét. Az idegen hölgy alighanem éppen azért kötelességének érezte, hogy megkülönböztetett figyelmeséget tanúsítson Jákobbal szemben. Értett hozzá, hogy gyorsan bevonja őt is a társalgásba, amely élénk könnyedséggel forgott azok körül a megfigyelések körül, amelyeket Kopenhágában tett.

A társalgás természetesen francia nyelven folyt és Jákob hamarosan észrevette, hogy Engbert hadnagy sokkal folyékonyabban beszélt francián, mint ő. Erősen nekifogadkozott, hogy a hadnagy nem sokáig fogja tekintetben sem túlszárnyalni, — azonban ez az elhatározás pillanatnyilag nem segített rajta. Nem volt hozzászokva, hogy olyan küzdelemben, ahol férfi férfival áll szemben, a második helyen lássa magát. A hadnagy fölénye kinossa vált részére és voltak pillanatok, amikor valami féltékeny keserűség öntötte el, minthogy tudniillik Thóra maga is szépen beszélt francián és ez a készsége akaratlanul is élénkebb társalgásba kényszerítette őt Engberggel, mint amennyire közte és Jákob között lehetséges volt.

Nyugtalanul és bosszusan emlékezett vissza, hogy milyen szándékkal jött ide és így a társaság, mely az ő fontos tervének útjában állott, kezdett terhére lenni. De nem engedtek időt neki, hogy sokat gondolkodjék fölé, — a társalgás áradata magával ragadta őt is. Csaknem akarata ellenére Jákob is buzgón részt vett a

beszélgetésben, mintha csak kárpótlásul azért, hogy nem beszélt folyékonyan. Veltik nevetett ha a többiek nevetek, — mindamellett, hogy bensője legkevésbé sem volt jókedvre hangolva. Kávé és kalácsot szolgáltak föl.

Parancsoljon talán ebből kisasszony, — szölt az élénk beszélgetés közben Thóra a francia nőhöz és feléje nyújtotta a süteményt, — valódi dán árpakalács. Franciaországban nem igen talál ilyesmit, — nagynénem küldötte faluról... Igazis, Jákob, — a néni valószínűleg ide költözik, — oh előre is örülök, hogy meg fog ösmerkedni az én édes Matild nénimmel! Jákob, anélkül hogy túlságosan fontosnak tartotta volna ezt a hírt, udvariasan felelt:

Nagyon fogok örülni neki, különösen ha nagynénéd szintén olyan kiváló, mint az árpakalácsa. Eszem még egy darabot, azzal a kívánsággal, hogy szerencsésen érkezzon meg! Közben Jákob „pièce“-t mondott „morceau“ helyett. Pièce azonban tudvalevőleg annyit jelent, hogy az egész darab. A francia nő kacagva kiáltott:

Az már bizonyos, ön nagy jóindulattal van az a hölgy iránt, vagy esetleg túlságosan éhes.

Ugyanabban a pillanatban Thóra és a hadnagy is szívből vélenevettek. Jákobnak úgy rémlett, hogy a hadnagy csak erőszakoltan nevet, ellenben Thóra teljes szívből, őszintén kacagott. Fordítva kellett volna lenni a dolognak és annál kevésbé volt hajlandó ezt az önkénytelen kacajbátörést maga előtt mentegetni, minthogy a többiek jókedvében tulajdonképen egyáltalán nem vett szívből részt. Azt hitte, hogy a társaság őrajta mulat, hogy kigunyolják, megalázzák, ámbar hogy jogszerűen éppen ennek a háznak kellett volna őt védelmébe venni.

(Folyt. köv.)

A Központi Télkert-Bar szenzációs műsora korai záróra miatt este 9-kor kezdődik

A nagykerülő
Mie t tartóztatták
Nyegrán György m

(Kolozsvár, sítőjától.) Néhány lent meg az Uj má megyei esem nemrég lezajlott is. Ezzel a cikkű György, aki párt jelöltte magát, tézte hozzánk:

„Tény ugye alkalmával le volt nem igazítás miatt lépésért, melyel törvényes al-p né akkori kaplonyi r eljéré rendőrti zt való viszállás né szabadon bocsátásá

Ez okból tő jelöltségem idején sításra „igazítás holott nem csak k csak alkalmam se lottat nyomban i indított eljárás ellenem felhozott tanuként.

Miután a je bocsátásom és b ben sem akartam államügyeségnek vénytelen eljárás hogy vastog gor ügyésznek, ami a leményben nekem tás vadját, mint ngyan, de mindad a szükség ugy ki

Ez a száraz A közt m é gármester közötti a lehető legmélye saink és meggyöz mézeses is.

Való azonban De nem azért, m datában, avagy m iparkodnék, hane ninc, aki bíróság a megvilágításban

Egyetként ő tos információ hia mely ügyet a val iparkodnak azt le lyezni.

Kár, hogy A nem nálunk szakit leleményességgel i zációt gyűjthetett Fogadja Sz őszinte nyilvánítás Careii-Mari,

A levél mel küldötte programj ben védelmére ke autonómiajának.

Öriási vihar és Pá is, janu déken öriási viba Mindenünnen se nagy veszedelem megsemmisültek.

Legocsböb lest, úszit

1883

Zsák Vétel! Kál Albal II, Piata Traian 2. sz

Manometo

A nagykereskedelmi pótválasztás epilógusa

Miért tartóztatták le Nyegrán képviselőjét? Nyegrán György levele az Uj Kelethez. Szatmár-megyei szenzációk

(Kolozsvár, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt egy cikk jelent meg az Uj Keletben, melyben több szatmár-megyei esemény között megemlékeztünk a nemrég lezajlott nagykereskedelmi pótválasztásokról is. Ezzel a cikkünkkel kapcsolatban Nyegrán György, aki pártunkon kívüli tüggetlen programmal jelentette magát, az alábbi érdekes levelet intézte hozzánk:

"Tény ugyan, hogy a legutóbbi választások alkalmával le voltam tartóztatva, de a letartóztatás nem igazság miatt történt, hanem a becsületes fellépésért, mellyel az ugyanazon alkalommal, minden törvényes alap nélkül letartóztatott Ludmán Lejcsák katonai ref. felkérését védelembe vettem; az eljáró rendőrtiszt ténykedését hivatalos hatalommal való visszaélésnek minősítve, Ludmán azonnali szabadonbocsátását követeltem.

Ez okból történt letartóztatásom — éppen jelöltségem idején — kapóra jött a „felsőbb utasításra” igazolás miatt vádat emeltek ellenem, holott nemcsak hogy nem igaztattam, de arra még csak alkalom sem volt Ludmánt, az eredeti vádlottat nyomban szabadlábra helyezék, az ellene indított eljárásnak nyoma sincs, sőt őt is az ellenem felhozott igazolás vádjában hallgatták ki tanúként.

Miután a jelöltségtől még azonnali szabadonbocsátatásom és bizonyos előnyök biztosítása ellenében sem akartam visszalépni, átadtak a szatmári államügyészségnek. A példátlan és hallatlanul törvénytelen eljárás fölötti te háborodásomban igaz, hogy *vasiag gorombaságokat* mondtam az államügyészségnek, ami azonban nem fedti teljesen a közleményben nekem tulajdonított szavakat. Az igazság vádját, mint alaptalant, a vádpanasz elejtette ugyan, de mindaddig, amíg a választás érdekében a szakség úgy kívánta, az ügyészség foglya voltam.

Ez a száraz tény! A köztem és dr. Darabanth Miklós volt polgármester közötti „viszony” pedig nem más, mint a lehető legmélyebb ellenét, ami utjaink, felfogásaink és meggyőződéseink tekintetbevételével természetes is.

Való azonban, hogy „felelőtlenül” harcolok. De nem azért, mert nem vagyok felelősségem tudatában, avagy mintha azt magamról elharítani iparkodnék, hanem éppen azért, mert nem akad, nincs, aki bíróság előtt felelősségre vonjon. Ebben a megvilágításban a kitétel egészen másképp hangzik.

Egyébként örömmel szolgál, hogy ha a pontos információ hiányában nem áll módjuktán valamely ügyet a valóságnak teljesen megfelelően, de iparkodnak azt lehető *realis megvilágításba* helyezni.

Kár, hogy Assér Lemil ur teli körutazását nem nálunk szakította meg, mert csak egy kis leleményességgel itt egy egész hónapra való szenzációt gyűjthetett volna lapja számára. Fogadja Szerkesztő Ur kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Careii-Mari, 1924 január 7. Nyegrán György

A levél mellékletében Nyegrán György beküldötte programját tartalmazó kiáltványát is, melyben védelmére kel a kisebbségek legszelesebbkorú autonómiájának.

Óriási vihar és földrengés az Atlanti-Océánon
Páris, január 10. Az Atlanti-Océán partvidékén óriási vihar dühöngött. Sok hajó megsérült. Mindenünnen segítséget kérnek a hajók, amelyek nagy veszedelmében forognak. Az összes bárkák megsemmisültek. Kisebb földrengés is volt észlelhető.

Legocsóbban ismét, tisztán az

UNIO
gőzmosógvár
Cluj, C. Reg. Ferd. 133
1888

Zsák ~ Ponyva

Vétel! Eladás

Kölcsonintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timisoara
II, Piata Traian 2. szám. Sűrűnyom: Albala Timisoara-Fabrica
Interurban telefon 60

A csongrádi merénylet megingatja a bizalmat Magyarországra

Seypel osztrák kancellár nyilatkozata. Ulain alvezére az Erzsébetvárosi Kör elleni merényletben is részt vett. A magyar kölcsön technikai programja. Az altoldi brigád szöktette meg Kopinics Jenőt

(Budapest, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csongrádi bombamerénylet ügyével kapcsolatban a rendszér újra kihallgatta azokat a fiatalembereket, akiket az Erzsébetvárosi Demokrata Kör elleni merénylet alkalmával tartóztattak le, mert a pokolképes merénylet után ténylet rendeztek a Kör helyisége előtt. Valamásukban a vádlottak elmondották, az Ulain ügyben kompromittált Adorján Géza adia nekik az utasítást, hogy meghatározott időben vonuljanak fel az Erzsébetvárosi Kör felé és ott tüntetést rendezzenek.

Budapest, január 10. Tóth Ilona ismeretes vallomása alapján tegnap

több magyar detektív leutazott Bukarestbe, hogy Kopinicsot, a Hitelbank száznegyvenmillió sikkasztóját felkutatassák. Kiderült, hogy Kopinics, akinek már halálhírért költötték, folyton változtatja a nevét és lakását, amikor észrevette, hogy román detektívek figyelik. Nemcsak az a bizonyos Maradnára utazott, ahova Tóth Ilona is elkísért, s itt értesült arról, hogy nővére nyomomban Budapest és Szentesen lakó nővére is nagy szegénységben él.

Kopinics szentesi nővérét, aki az Ebredő Magyarok Egyesülete ottani elnökének felesége, letartóztatták, valamint Kiss Jenő Gábert, az altoldi brigád egyik szervezőjét is. Kiss bevallotta, hogy

Kopinicsot menekülése közben a lakásán rejtgette.

Bécs, január 10. A csongrádi bombamerénylettel kapcsolatban Seypel osztrák kancellár kijelentette az egyik budapesti lap munkatársának, hogy ez a merénylet szerinte csak egyik szeme a láncolatok bombamerényleteinek. Ausztria kancellárja ezekben

a merényletekben bűnös szándékos-ságot lát,

Megértést várnak a kereskedők a kormánytól

Rendezni kell az új esztendőben a forgalmi adó kérdését. A kereskedelem az új esztendőben van

(Kolozsvár, január 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Régen hozzászóltunk már ahhoz, hogy az esztendő nem javult hoznak, hanem mindig súlyosabb életviszonyokat teremtenek. Mégis mindig azt reméljük, hogy az érkező idő a küzdelmek, bajok, szenvedések, kínódások helyett végre meggyugvást hoz. Mi az, amit az új esztendő től várunk? Nem sok és nem kevés: annyi, ha nem is javul az életünk, legalább rosszabb ne legyen.

Sok baja, sok küzdelme és sok harca volt az elmúlt esztendőben a kereskedőosztálynak. Az egyre súlyosabb adók, az egyre kellemetlenebb hatósági ellenőrzés, a kereskedelemre egyre jobban ránehezedő pénzkrisis, a vásárlási kedv egyre nagyobb mértékben való csökkenése, az egyre nehezebb import a kereskedőosztály gondjait növelték. Az esztendő vége felé az elkecseregelt ki is robbant: Románia kereskedői a Sfátul Negustoresc bukaresti országos kongresszusán felemelték tiltakozó szavukat és kérték, hogy a kormány ügykezze ezeket az áldatlan állapotokat megszüntetni. Elhangzottak akkor ítéletek, azonban **pozitív eredmény a mai napig sem mutatkozott.**

Munkatársunk felkereste a kolozsvári kereskedővilág egyik reprezentánsát, aki arra a kérdésre, hogy mit várnak a kereskedők az új esztendő től, a következőket mondotta:

— Az új esztendő től várjuk első sorban, hogy mindazok a kérdések, amelyeket a bukaresti kongresszuson a legnagyobb foku elkésztetés hangján tetünk szóvá, végre megoldást találjanak. Ezeknek a kérdéseknek a rendezése nélkül nemcsak mi, kereskedők meggyünk egyénileg tönkre, de súlyosan megérszi az állam is, amely érhethetetlen módon a füle mögött engedi el a mi kívánságainkat. Teljes bizalommal mentünk fel Bukarestbe, a Sfátul közgyűlésére, most azonban kénytelenek vagyunk szomorúan megállapítani, ezek a reményeink is, mint az előbbieknél, kútba estek.

— Az első kérdés, amely 1924-ben **okvetlenül rendezésre vár, az adókérdés.** Sokszor kifejezést adtunk már jogos követeléseinknek, hogy **a forgalmi adót el kell törölni.** Igéretet

melyek arra irányulnak, hogy Magyarország konszolidációs törekvéseit megzavarják, esetleg meghiúsítsák. Tudományos tévedésnek minősíti a fajleméletet, melynek Ausztriában is vannak hívei, de ott ez nem vezetett olyan kilengésekre, mint Magyarországon. Ha Magyarország el akarja érni jelenleg legfontosabb célját: Európa erkölcsi és anyagi támogatását, akkor gondolnia kell arra, hogy a vele még ellentétben álló szomszédállamok

a legnagyobb figyelemmel kísérik a magyar eseményeket.

Budapest, január 10. Hivatalos helyen a „Pesti Napló”-nak londoni tudósítójának a következő felvilágosítást adták a népszövetségnek a magyar kölcsön ügyében összeállított programról. Eszerint január tizenhatodikán a népszövetség magyarügyi bizottsága Londonban ülést tart, melyen aláírják a jegyzőkönyvet és **véglegesen kijelölik a Budapestre küldendő ellenőrt.**

Január második felében a jóvátételi bizottság is meghozza határozatát a Magyarországot terhelő zálogjogok felfüggesztéséről, vagy fentartásáról. Február első napjaiban Budapestre érkeznek a népszövetség delegációja s ugyanezkor megtörténik a belföldi kölcsön felvétele, az önálló jegybank felállítása és a szanálási program végleges megállapítása. E munkálatok befejezése után, legkorábban március elején, megkezdődnek a külföldi kölcsön felvételére vonatkozó tárgyalások. Megbízható londoni tudósításához a lap hozzáfűzi, felülnő, hogy a jóvátételi bizottság csak a népszövetség londoni tanácskozása után ül össze, holott az eddigi program szerint úgy lett volna, hogy előbb a jóvátételi bizottság hozza meg elvi határozatát s ezen épül fel majd a népszövetség gyakorlati értékű határozata.

kaptunk. Azt mondták, ha nem is törlik el, mert hiszen erre a bevételre az államnak okvetlenül szüksége van, de passzíválni fogják. A passzív rendszer a rossz üzletmenet mellett a pénzügyi kormányzatnak is kedvezőbb, mint a mai rendszer. Meg nem szűnő erővel és lakadatlan szorgalommal fogjuk követelni az új esztendőben, hogy erre vonatkozó kéréseink végre meghallgatásra találjanak.

Abban, hogy a kereskedelem egyre inkább elveszti ellentálló képességét és a vidéki nagy cégek közül egyre többen lesznek fizetésképtelenek, nagy szerepe van a pénzkrisisnek. Mindenki azt panasolja, nincs pénz. Tényleg senkise vásárol, mi azonban kénytelenek vagyunk tartozásainkat fizetni. Hogy pénzhez jussunk, horribilis heti kamatra kell kölcsönöket felvennünk. A kereskedelem ma teljesen az uzsora hatalmába került. Erős kézzel bele kell nyulni a kormányban ebbe a darázsfészekbe. Annyi útja van annak, hogy a pénzkrisist enyhítsék, nem szabad megengedni, hogy az első sorban államfentartó elem, a kereskedő, teljesen tönkremenjen. Ebben a kérdésben más szempont irányadó nem lehet, itt nem szerepelhet politika, itt országmenetről van szó, mert a mai helyzet katasztrófával fenyeget.

— A spekulatörvényt meg kell szüntetni. **Ha ez a törvény törvény marad, a becsületes kereskedő szegényleni fogja hogy kereskedő,** mert mi, akik hosszú évtizedeken át életünket azzal töltöttük, hogy a magunk java mellett a köz javát is szolgáljuk, nem érdemeljük meg azt a megaláztatást, amelyben a spekulatörvény révén részünk van.

— Sok volna felsorolni azokat a kérdéseket, amelyek megoldását mi az új esztendő től várjuk. Nem kérünk a kormánytól nagyobb áldozatot, egyet kérünk csupán, **de ezt azután Románia minden kereskedője fentartás nélkül kéri: megértést.** Erőse meg vége a kormányzat a mi törekvéseinket, tisztelje a mi becsületeségünket, honorálja a mi kívánságainkat és akkor helyre fog állni a kereskedelem ma annyira felbillent egyensúlya és az államháztartás mérlege is javulni fog.

ek tavasz kérdése...
kevés pszichológussal...
jövőjéről kérdé...
szózott bizottsággal...
ndotta — tíz su...
knie. Három selyes...
minig hátra van...
békét kötnek egy...
ny. Palesztina zsidó...
ségebb védője Pa...
lia továbbra is meg...
ír kérdése annyira...
amerika egyre több...
r esküt is tehetek...
tenni — fejezte be...
mandátumot is már...
konfliktusai. Bu...
gyi miniszterium a...
munkásokonfiktu...
falében az egész...
nfliktus volt, me...
nyert, 70 sztrájk...
rás tehát mind...
mozgalmak száma...
leg akkor tűnik...
t összevetjük az...
alatt feljegyzett...
2. év első felében...
tebát négyezerese...
Ebből 90 sztrájk...
217 békés ellé...
9 állami iparváll...
alatoknál, 23 ke...
Ezekben a moz...
kás, kik közül...
vált. Szakmán...
vett munkások a...
5.651 vasmunkás...
si ipari munkás...
nkasai. A mozgal...
zsalák) oka bec...
telek módosítása...
sa. Legtöbb moz...
jus, június hóna...
legtöbb Erdélyre...
zál 175 az ipar...
gyert békés elinté...
a munkásság kö...
tben csak vis...
kölcsonús meg...
pótlásul azért...
Vették nevetett...
damellett, hogy...
kedvre hangolva...
ak föl...
ből kisasszony...
özben Thóra a...
ta a süteményt...
országban nem...
ém küldötte fa...
ni valószínűleg...
lők, hogy meg...
lő nénimmel!...
gosan fontosnak...
hasan felelt:
neki, különösen...
iváló, mint az...
arabot, azzal a...
érkezzen meg!
dott „morceau”...
őleg annyit je...
francia nő ka...
nagy jóindulat...
esetleg tuská...
Thóra és a...
tek. Jakobnak...
ak erőszakoltan...
vből, ószintén...
lenni a dolog...
ndó ezt az ön...
ött mentegetni...
tulajdonképen...
zt. Azt hitte...
gy kigunyol...
szerűen éppen...
delmébe venni.

kezdődik

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal. Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1. Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

A letelepedés feltételei az új erdélyi kolónián

Irta dr. Weissburg Chalm

Amikor Rub-el Nasra ügye végre rendeződött, az új kolonisták a helyszínén ténylegesen megkezdtek a munkát s én elbucusztam a Cionista Szervezet palesztinai exekutívájának tagjaitól. Dr. Van-Vriesland, az exekutive vezetője s Dr. Ruppin távollétében a *Machlakat Hahitjasvut* (telepítési ügyosztály) irányítója a következő szavakat mondta bucsuzóban:

— A magam részéről nagyon örülök, hogy a kolónia végre létrejött. Abból, ahogy emberei hozzáfogtak a munkához, látom, hogy a rossz tapasztalatok ellenére, miket eddig az erdélyi anyagánál szereztünk, egy újfajta kolóniával, jó, hozzáértő gazdaemberekkel és új módszerekkel leszünk gazdagabbak. Most már minden attól függ, hogy Önök odahaza hogyan folytatják a munkát és az a harminkét család, melynek ezután kell kijönnie, hogyan lesz összeválogatva. Nagy felelősség hárul az Önök Szövetségére, mert nemcsak egy pár család sorsáról van szó, hanem egy egész rendszerről, mely esetleg egész kolonizációknak más irányt szabhat.

Súlyos szavak ezek s mi csak egyet tanulhatunk belőlük: minden erőnkkel s minden rendelkezésünkre álló eszközzel arra kell törekednünk, hogy ez a kolónia tényleg mintakolónia legyen. Lehetetlen, hogy mi, erdélyi zsidók, kik a háboru előtt annyi mintagazdaságot rendeztünk be és vezetünk, erre ne volnánk alkalmasak. És ez nem csupán egy új rendszer kérdése a palesztinai kolonizációban. Valahogy úgy érzem, mindazon jótétemények közül, melyekkel a cionizmus rövid pár évi munkálkodás után az erdélyi zsidóságot megajándékozta (a zsidó öntudat, a nagyszerű ifjúság, az új iskola, sajtó, országos közélet stb., stb.), a palesztinai kolónia a jövő szempontjából a legfontosabb, mert az egyetlen dolog, mely egy, talán örökre megingathatatlan bázisra épül: a zsidó rögre. Csakhogy nekünk a legmeheszebbmenőkig vitt szigorral és lelkiismerettel kell arra törekednünk, hogy ez a bázis tényleg szilárd legyen.

Ezek a gondolatoknak kell áthatniuk azokat is, és főleg azokat, kik azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy az új kolónián letelepedjenek. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek két hosszú esztendő adtak a harminckét család kiválogatására és a kolónia betelepítésére. És máris mintegy huszonhét család jelentkezett a harminckét helyre! A jelentkezők közül még egyetlen egyet sem fogadtunk el véglegesen. Mindenkinél meg kell gondolnia és meg kell beszélnie családjá körében százszor és ezerszer, hogy vajjon alkalmas-e ő és családja arra, hogy *Palesztinában* földművelő legyen. Mert nem csak róla van szó, hanem rólunk mindnyájunkról.

A földművelés súlyos, testi munkával járó nehéz munka itt is, de még inkább Palesztinában, ahol tudvalevőleg melegebb az éghajlat. Szorgalom nélkül semmire sem lehet jutni. Kora hajnaltól késő estig munkában kell lennie a földművesnek és egész családjának. Hangsúlyozom ezt a szót, hogy *családjának*. *Feleségestől, gyermekestől* nehéz munkát kell végeznie, hogy eredményt érhesse el. Napszámotartásra még csak gondolni sem lehet. Egy száz dunamos birtokosnak nem lehet annyi pénze, hogy napszámot tarthasson.

Csakis az mehet ki a mi kolóniánkra, csakis az kaphat földet és bevándorlási engedélyt, ki mindezekkel tisztában van s vállalkozik rájuk. Ez az *első feltétel*.

A palesztinai kolonizációnak igen sok esetben az volt a legfőbb baja, hogy az új földművesek legnagyobb része csak cionista szónoklatokból ismerte az „eke szarvát”. Az ilyen embernek aztán igen sokat kell a maga kárán tanulnia. Mi csakis olyan embereket fogadhatunk el, akik tapasztalásból ismerik a mezőgazdaságot, sőt még ennél is többet kell kívánnunk: *csak bebizonyíthatólag jó gazdák jöjjenek hozzánk!* Ez a második feltételünk.

A *harmadik feltétel*: lehetőleg fiatal emberek jelentkezzenek. A Zsidó Nemzeti Alap kikötötte, hogy a letelepülő kolonista legfőképpen negyven éves lehet. Ha a letelepülő szándékozik esetleg meghaladta volna ezt a kort, akkor csakis abban az esetben kap földet, ha megfelelő koru fia vagy veje megy vele dolgozni. A szerződés ez utóbbival köttetik meg s a birtok az ő nevére íratik. A NA vezetői nagyon melegen tanácsolják, hogy olyan családok, melyekben a családfő öregebb, fiatal férfitagjaikat küldjék előre s csak ha a lakásrendben van s a föld már jövedelmet hajt, vándoroljon

ki az egész család. A magunk részéről is nagyon megszívlelendőnek tartjuk ezt a tanácsot.

A *negyedik és egyik legsúlyosabb feltétel*: a *kivándorlónak elegendő pénzzel kell rendelkeznie a birtok felszerelésére*. A Zsidó Nemzeti Alap az első évben csak a pusztá föllet és a vízvezetéket adja. Ezt a földet élő és holt felszereléssel kell ellátni, hogy művelésbe lehessen venni. A felszerelésen kívül kell pénz ahhoz is, hogy az első termésig a család, valamint az állatok is el legyenek látva élelemmel. Szükség van azonkívül lakásra és istállóra is. Arra az első években még csak gondolni sem lehet, hogy kőház építtessék. Egy kétszoba konyhából álló kőház felépítése csak maga kb. 2—300 tontba kerülne. De erre nincs is szükség. A palesztinai éghajlati viszonyok között egy faház teljesen megfelel a célnak és a magas faárak mellett is aránylag olcsóba kerül.

A tapasztalatok alapján hozzávetőlegesen a következő számítás lehet csinálni:

	egyiptomi font
2 erős, munkabíró öszvér	30
1 szekér	15
1 pár új hám	8
1 pár új hám (7-es számú), borona	8
2 arab tehén, borjuval (csak tejelésre)	20
baromfi	5
vetőmag	10
különböző eszközök (villa, gereblye stb)	3
takarmány	10
anyag házhoz (1 m ³ elsőosztályú épületfa ára 4 font 50 piaster)	40
anyag istállóépülethez	15
élelem a család részére az első termésig	30
Összesen	194

Ezek az árak természetesen csak hozzávetőlegesek és változhatnak. Vannak még bizonyos szükségletek, amelyek ebbe a számításba nem vettek fel. Általában meg lehet állapítani, hogy legalább 200 fontra van utókölségen kívül szükség, de áll viszont az is, hogy ezzel a pénzzel lehet letelepedni. Ami az egyes tételeket illeti, vannak dolgok, amiket bizonyos feltételek mellett innen is ki lehet vinni természetben. Így például hámokat, vasekét, boronát, hengert, villát, gereblyét, kaszát, kapát, stb. A szekérről gondolni kell arra, hogy az ottani nagy melege való tekintettel csak jól kiszáradt fából készült, festett, erős vasalású szekeret lehet kivinni. Esetleg kifizetődik a ház és istállóhoz szükséges faanyag kiszállítása is. A hozzávaló vasanyag: szeg, kilincsek, zárok, sarkok stb., itt mindenesetre sokkal olcsóbbba kerül, mint ott. Az állatok kivitelénél nagy probléma az aklimatizálódás kérdése. Egy alkalmi egyesülés által a Paneth vezetése alatt tavalyi kiszállított mintegy 50 darab marhából alig 4—5 darab maradt életben. Ma azonban már megvannak a megfelelő tapasztalatok s minden oldalról biztosítottak, hogy ma már értenek hozzá, hogyan lehet az importált marhát életben tartani, illetőleg aklimatizálni. Mindenesetre az itteni tehén és az ottani között már csak a tejelést illetően is nagy a különbség. Az ottani arab tehén rendkívül kistermetű s állítólag évente alig 3—4 hónapig ad tejet.

A kivitelnek azonban rendkívül sok hátránya van. Nem annyira a szállítási költség, mint inkább a sok utánjárás a kiviteli engedélyek megszerzése végett. Sajnos, sem a clujji, sem a bukaresti Palesztina-hivatalok nincsenek erre berendezkedve s csakis akkor lehetne róla szó, ha több kolonista egyszerre menne s így közösen járhatnák el az ilyen ügyeket.

Ami a kimenetel idejét illeti, legtanácsosabb a február vagy március elsejei hajóval való utazás. Így ugyanis már az idei gazdasági évben is lehet bizonyos jövedelemre számítani. Ha ezből nem, a dohánnyól. A dohányt a pészach utáni napon vetik el s addig el lehet végezni az előmunkálásokat. Aki később megy ki, az egyebet nem tehet, minthogy a földet a legközelebbi gazdasági évre előkészítse, de mindenesetre körülbelül 1925 nyaráig kell várnia, míg földje az első hozadékot adja. S addig középből kell élnie. A már sokat emlegetett Deutsch rabbi ugyan azt mondja, hogy egy jó gazdának már az első napon kell hogy fizessen a földje, de — azt hiszem — ehhez már igazán elsőrangú gazda szükséges.

Tagadhatatlan, hogy egy jó gazda sok olyan próbálkozhatik, ami gyors és bő jövedelmet hozhat. Hogy egy pár példát említsék. Egy méhraj Palesztinában állítólag 3—4 font évi jövedel-

met hajt. Ottlétem utolsó napjaiban hívta fel a figyelmemet egy neves agrónómus a ricinusfára. A ricinusfa hat hónap alatt teljesen kifejlődik. Gyümölcséből az ismert ricinuszolaj készül, leveleivel pedig egy selyemhernyófajta táplálkozik, melynek selyme sokkal értékesebb, mint az eperfa selyemhernyójáé. Öntözéssel zöldségest lehet berendezni, melynek termékeit, valamint a tejet s tejtermékeket nagyszerűen lehet értékesíteni a közeli Haifában. A már ott levő kolonistáknak különben minden vágyuk, hogy egy kis autót szerezzenek be s azzal szállítsák produktumaikat Haifába és Tibériásba.

Minden kitelepülőni óhajtnak tisztában kell lennie saját magával s csak ha a legszigorúbb önkritika gyakorlása után arra a meggyőződésre jut, hogy minden feltételnek megfelel, határozza el magát a kimenetre.

Ha a kolónia sikerül, ha mind a negyven kolonista megfelel a várakozásoknak, akkor — szent meggyőződésem —, hogy az erdélyi zsidóság mindent meg fog tenni a „*mi kolóniánk*” felvirágoztatására. En nem tartom olyan elképzelhetőnek, hogy például egy gazda, lelkes testvérünk egy traktort, vagy más, a kolónia fellendítéséhez szükséges hasonló értékű dolgot ajándékozzon. A már dolgozó kolonisták nagy reményeket táplálnak ez irányban s egy pár kérdésnek az erdélyi és a többi csatolt területeken lakó testvéreikhez való közvetítésére máris fölkértek.

Igy többek között szeretnék, ha legelső sorban valóra válna (jellemző egy zsidó kolóniára!) a *falu közkönyvtára*. Szívesen és köszönettel vesznék már most is minden fajta és nyelvű könyveket (lehetőleg kötve, mert a könyvkötés Palesztinába igen költséges). Főként *gazdasági szakkönyveket* kérnék. Az adományozókat a magunk részéről felkérjük, hogy ajándékaikat az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség (Cluj, Calea Regina Ferdinand 48) címére küldjék be, mely azokat a rendeltetési helyre fogja juttatni és az Uj Keletben nyugtatni. Nagy köszönettel vennék ezenkívül, ha a tavaszi kivándorlókkal különféle gyümölcsfaoltványokat és virág, valamint veteménymagvakat (alma, körte, szilva, cseresznye, meggy, dió, barack, ribizli, egres, ananász, cukorborsó, vadrózsató, tubarózsa, csinkantin kukorica, fehér kukorica stb.) küldenének ki. Az említett dolgok nagyon silány minőségben fordulnak elő Palesztinában s ami kolonistáink meg vannak győződve, hogy ennek nem az éghajlat, vagy a talaj az oka, hanem az, hogy eddigelé rossz tajtákkal próbálkoztak. Arra is kérném, hogy az új kivándorlókkal fajtojásokat és — jó házőrző kutyákat (fiatal farkaskutyakölykök a legfőbb vágyunk!) küldjünk ki. Hiszik, hogy sokan fognak akadni itthoni testvéreink között, kik a fiatal kolónia, a mi kolóniánk kérésének szíves örömmel fognak eleget tenni.

És hisszük azt is, hogy azokkal az intézményekkel szemben, melyek óriási áldozatok árán lehetővé tették a mi kolóniánkat, az erdélyi zsidóság fokozottabb szeretettel és áldozatkészséggel fog viselkedni, mint azt eddigelé tette. A *Zsidó Nemzeti Alap* 16.000 fontért vette Rub el Nasra földjét és 1000 fontot irányzott elő a vízvezetékre. Illő volna ezt az összeget fokozottabb gyűjtéssel összehozni, hogy újabb földterületekkel növekedjék a zsidó birtokállomány s hogy esetleg egy második erdélyi kolónia létesülhessen. Ezentul minden faadomány, mely a N. A.-ra befolyik, a mi kolóniánkban lesz elültetve, minden dunamadomány a mi földünknek a megváltása lesz.

Megfelelő és kézzelfogható hálára vagyunk kötelezve a *Keren Hajjeszódal*, ezzel a nálunk legmostohabban kezelt palesztinai intézménnyel szemben is. A Keren Hajjeszód minden kolonistának a második évben cementistállót épít. Egy ilyen istálló ma 120 fontjába kerül az Alapnak. Azonkívül minden kolonista ugyanancsak a második évtől kezdve különböző beruházásokra négy éven keresztül évi 100—100 fontot, tehát összesen 400 fontot kap a Keren Hajjeszódtól. Olyan áldozatok ezek, melyeknek a meghozatalát más országok zsidósága tette lehetővé s melyeket nem fogadhatunk el lelkiismeretfurdalás nélkül, ha csak nem vagyunk erősen eltökélve, hogy a jövőben pótoljuk, amit a multban elmulasztottunk.

Az erdélyi zsidóságnak is végre rá kell jönnie, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítéséhez neki is illő mértékben kell hozzájárulnia. Nehogy túl későn jöjjünk rá, hogy az építést a saját érdekünkben jó lett volna gyorsítani!

Az Uj Kelet napi Szerkesztők... Az Uj Kelet jelöl... Öromániában... Rado... hírd... Előfizetési... félev

ban. Bu... földmivél... szágba ut... léteben a... toianu tábo... — H... a parlame... A „Viitorul... ment elő... keruloi: Egy... ügyi konszo... közigazgatás... munkatörvény... — M... igazolvány... rendörség a... kiállítását... tisztviselők... lassuvá tett... 132 darab i... reggel szá... rendörség... ványért... akik a várak... de nagyrész... zolványt. Eg... sem tudott a... napot is kén... részük nem... nyokkal és... hivalt új fö... kon segíteni... rendeletet me... — A g... rály napolyi... tik: A görög... pár meglátogat... tak, hogy rész... ünnepegen. B... országi ut elö... autója a trón... uton összeütköz... az összeütközés... autó kisebb sér... görög királyné... György király... trónörökös, Hek... Mihály herceg... görög herceg, I... kisérétében küll... — Bukar... elleni vizsgál... Bukaresti értesít... Kelet, hogy a b... zetes zavargások... fektust Bukarest... fektus annak ide... hogy az áthelyez... Dumitru Stefan... reggel belügymin... prefektustól hiva... tus áthelyezése... rendelték be Bu... restben akarja le... idején elrendelt... azonban ellent m... vargásban résztve... zást kapott és ig... fektus végleg elh... — Az adóv... az 1924. évi adó... törvény szerint m... keződött és a p... mások blankettáit... elsején átadták... kell adni illetékes... a vállalatok része... elmúlt, illetve foly... alapján a pénzügy... adékot adhat. Az... érdekükben áll, ho... ladéktalanul megke...

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-uica) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán 332025

HIREK

napjaiban hívta fel a
gromónus a ricinuszfára.
t teljesen kifejlődik.
nusolaj készül, levelei-
fajta táplálkozik, mely-
b, mint az eperfa se-
ldséget lehet berea-
valamint a tejet s
lehet értékesíteni a
t levő kolonistáknak
hogy egy kis autót
ítsák produktumaikat

jtónak tisztában kell
t ha a legszigorubb
arra a meggyőződésre
k megfelel, határozza

na mind a negyven
kozásoknak, akkor —
gy az erdélyi zsidóság
i kolóniák" felvirá-
olyan elképzelhetet-
zda, lelkes testvé-
a kolónia fellendí-
ékü dolgot ajándé-
steg nagy reménye-
egy pár kérésnek az
ileteken lakó test-
aris fölkértek.

nek, ha legelső sor-
y zsidó kolóniára!)
és köszönettel vesz-
a és nyelvű köny-
könyvkötés Palesz-
gazdasági szak-
vzókat a magunk
kaikat az Erdélyi
Calea Regina Fer-
e, mely azokat a
ni és az Uj Kelet-
el vennék ezenkívül,
löntéle gyümölcsfa-
veteménymagvakat
meggy, dió, ba-
cukorborsó, vad-
kukorica, fehér ku-
említett dolgok
ának elő Paleszti-
vannak győződve,
agy a talaj az oka,
fajtákkal próbál-
t új kivándorlók-
ő kutyákat (által-
gyünk!) küldjünk
s akadni itthoni
kolónia, a mi kol-
el fognak eleget

zokkal az intézmé-
áldozatok árán le-
az erdélyi zsidóság
tkészséggel fog vi-
A zsidó Nemzeti
el Nasra földjét és
vezetékre. Illő volna
tással összehozni,
vekedjék a zsidó
gyen második erdélyi
inden faadomány,
kolóniáknak lesz-
a mi földünknek

hálára vagyunk
ezzel a nálunk
ai intézménnyel
minden kolonistá-
lót épít. Egy ilyen
Alapnak. Azon-
a második évtől
égy éven keresz-
sszesen 400 fon-
an áldozatok ezek,
szágok zsidósága
gadhátunk el lel-
em vagyunk erő-
bótoljuk, amit s

égre rá kell jön-
felépítéséhez neki
nia. Nehogy tul-
a saját érdekünk-

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás meg-
jelölésével engedjük meg.
Romániában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag
Rador Publicitate (București, Str. Gen. Berthelot 1.)
hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei
félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

**A földművelésügyi miniszter Páris-
ban.** Bukarestből jelentik: Constantinescu
földművelésügyi miniszter tegnap Franciaor-
szágba utazott egy havi tartózkodásra. Távol-
létében a földművelésügyi minisztériumot Vai-
toianu tábornok közlekedésügyi miniszter vezeti.

**Hét törvényjavaslat kerül tárgyalásra
a parlamenti szünet után.** Bukarestből jelentik:
A „Viitorul“ írja, hogy az ünnepek után a parla-
ment elé a következő törvényjavaslatok fognak
kerülni: Egyes minisztériumok átszervezése, pénz-
ügyi konszolidációs javaslatok, a bányatörvény, a
közigazgatási-, iskolai- és egyházi reformok, a
munkatörvény és szövetségi törvényjavaslatok

**Megkezdték az új személyazonossági
igazolványok kiállítását.** Ma kezdte meg a
rendőrség az új személyazonossági igazolványok
kiállítását. A közönség tájékoztatlansága és a
tisztviselők gyakorlatlansága egyelőre nagyon
lassuvá tette a munkát. Így a mai nap csak
132 darab igazolványt állítottak ki. Már korán
reggel százötvenen-kétszázan várakoztak a
rendőrség bejelentőhivatala előtt. Az igazol-
ványért várakozók nagyrésze munkás volt,
akik a várakozással egész napot töltöttek el,
de nagyrésük még így sem kapta meg az iga-
zolványt. Egyrésztük egész nap várakozás után
sem tudott a hivatalba bejutni és a holnapi
napot is kénytelen lesz ott eltölteni, másik
részük nem volt felszerelve a szükséges okmá-
nyokkal és csak nagyon kevés az, aki az iga-
zolványt megkapta. Mihnea Pavel, a bejelentő-
hivatal új főnöke kijelentette, hogy a zavaro-
kon segíteni fognak és a napokban az egész
rendeletet módosítani fogják.

**A görög királyi pár Konstantin kirá-
lyi napolyi gyásznapján.** Rómából jelen-
tik: A görög királyi pár ideérkezett. A királyi
pár meglátogatta a várost, majd Nápolyba utaz-
tak, hogy résztvehessenek Konstantin királyi gyász-
ünnepségén. Bukaresti jelentés szerint az olasz-
országi ut elött vasárnap este a görög királyi pár
autója a trónörökös palotájából jövet a Kiseleff-
uton összeütközött egy autókamionnal. Szerencsére
az összeütközés csak könnyebb természetű volt, az
autó kisebb sérülésekkel folytathatta útját. Erzsébet
görög királyné könnyebb zuzódást szenvedett.
György király teljesen sértetlen maradt. Károly
trónörökös, Helena trónörökösé, kis fiacskájukkal
Mihály herceggel, Zsófia görög exkirályné, Pál
görög herceg, Irina és Ekaterina görög hercegnők
kíséretében különvonaton Velencébe utaztak.

**Bukarestben folytatják a hatóságok
elleni vizsgálatot a diákzavargások ügyében.**
Bukaresti értesülés alapján jelentette már az Uj
Kelet, hogy a belügyminiszter a kolozsvári emléke-
zetes zavargásokból kifolyólag Popoviciu rendőrprefektust
Bukarestbe rendelte. Popoviciu rendőrprefektus
annak idején munkatársunknak kijelentette,
hogy az áthelyezéséről semmit sem tud. Bogdan
Dumitru Stefan rendőrségi vezérinspektor, aki ma
reggel belügyminiszteri utasításra átvette Popoviciu
prefektustól hivatalát, kijelentette, hogy a prefek-
tus áthelyezése nem végleges, egyelőre csak azért
rendelték be Bukarestbe, mert a kormány Bukar-
estben akarja lefolytatni a hatóságok ellen annak
idején elrendelt vizsgálatot. Ennek a feltevésnek
azonban ellent mond, hogy Bogdan Dumitru a za-
vargásban résztvettek elleni vizsgálatra is megbí-
zást kapott és így valószínű, hogy Popoviciu pre-
fektus végleg elhagyja állását.

Az adóvallomások ügye. Mint megírtuk,
az 1924. évi adókivetések előkészítése az új adó-
törvény szerint már ez év január elsejével meg-
kezdődött és a pénzügyigazgatóságok az adóvallo-
mások blankettáit a dohánytőzsdéknek már január
elsején átadták. A vallomásokat január végéig be-
 kell adni illetékes helyen és kivételben csak azok
a vállalatok részesülnek, amelyek mérlegeiket az
elmúlt, illetve folyó működési üzleti évről még
csak most zárják le s amelyek részére bejelentés
alapján a pénzügyigazgatóság március végéig ha-
ladékot adhat. Az összes többi vállalatoknak saját
érdekükben áll, hogy a vallomások elkészítését ha-
ladéktalanul megkezdjék.

**Polgárháborúra és gyilkosságra való
szövetkezéssel vádolják a fascista összeeskü-
vőket.** Bukarestből jelentik: A vizsgálóbíró be-
fejezte a fascista összeesküvés ügyében a vizs-
gálatot. Ennek eredménye alapján Bandac és
Vorniciscu Drage diákokat szabadonbocsátot-
ták. Motza, Zelea Codreanu, Garneatza és há-
rom társuk továbbra is fogságban maradnak. A
vád ellenük összeesküvés, polgárháborúra és
gyilkosságra való szövetkezés.

Antiszemita tüntetés egy községben.
Karácsony első napjának éjszakáján antiszemita
dalokat éneklő suhancok Egeres községben betör-
tek az ottani zsidó lakosság ablakait. Munkájukat
már majdnem befejezték, amikor Goldstein Abra-
hám korosmáros szembeszállt a rombolókkal, Sanca
György kolozsvári diákok lefogta és értesítette a
csendőrséget. Bucsa csendőrőrmester Sanca val-
lomása alapján letartóztatta Nagy Sándor és Bor-
bély Árpád bányászokat, Sanca Juon, Braine Va-
silie és Irinné Demeter tanulókat, akiket Kolozs-
várra kísérték. Megállapították, hogy a rombolás
egy előre megbeszélte terv bevezetése volt, a nyo-
mozás az értelmi szerző kézrekerítésére tovább
folyik.

Alfred Grünfeld temetése. Bécsből je-
lentik: Alfred Grünfeld temetése a lakosság elítje
és a művészvilág nagy részvétele mellett ment
végbe. Bécs város díszsírhelyet ajánlott föl az el-
hunynak, akit dr. Grünwald bucsuztatott megin-
dító szavakkal. Ezután Margulies főkéntor dirigá-
lása mellett Bécs város összes zsinagógáinak ének-
kara végezte a gyászszertartást. A temetés után
a zeneegyesület díszteremben nagy közönség jelen-
létében tartották Grünfeld kompozícióiból gyász-
ünnepséget.

**Csökkentek a csehszlovák vizum-
díjak.** Prágából jelentik: A belügyminisztérium
az osztrák és magyar utlevelek vizumát január
ötödiki kezdettel öt svájci frankban, vagy har-
minc cseh koronában állapította meg egyszeri
utazás esetén. Eddig hatvan, illetve száztizenhét
cseh korona volt a látározás díja.

Óriási tűz Ploestiben. Bukarestből
jelentik: A ploesti Ferrum-művek gyártelepe hajnali
félöt órakor ismeretlen okokból kigyulladt. A tüzet
még eddig nem sikerült eloltani. A kár több mint
hárommillió lej.

**A tavaszi palesztinai kirándulást ren-
dező iroda (Haderech Biour de Transporturi Oradea-
Mare, Piata Unirii 16) most küldötte szét pros-
pektusait azoknak, kik ezirányban hozzá fordultak.
Az izlősen kiállított prospektus címlapját Lilien
egyik gyönyörű rajza díszíti. A program teljesen
leírja, az utazás minden fázisát és úgy hisztük, hogy
ha számosan fognak a kirándulásra résztvenni, úgy
ez nagyot fog lendíteni a transylvániai zsidóság
Palesztina-munkájára és alkalmat fog nyújtani
arra, hogy a Palesztinát érintő, még mindig létező
számos tévhitet végleg eltüntesse. A prospektus
szerint a kirándulás úgy van megszervezve, hogy
a szegényebb osztályok épügy, mint luxus utasok
résztvehessenek. A kirándulás teljes tartamára
fizetnek: Luxus utasok 40,000 lej, I-ső osztályu
utasok 35,000 lej. II-od osztály a hajón, de I-ső
osztályu ellátás ugy a hajón, mint Palesztinában
26.000 lej. III-ad osztály a hajón, de I-ső osz-
tályu ellátás ugy a hajón, mint Palesztinában
20.000 lej. Ezeket kívül III-ad osztály hajó élel-
mezéssel oda-vissza 8.500 lej, III-ad osztályu hajó
oda-vissza élelmezés nélkül 5.600. A rituális élel-
mezés az oradea-marai ort. izraelita hitközség fő-
rabbijának, Fuchs Benjámin ur felügyelete alatt
áll, ki az utazásban személyesen résztvesz.**

Két hajó katasztrófája Konstancában.
Konstancából jelentik: Tegnap éifelkor a Dacia
hajón tűz ütött ki, amely hatalmas pusztítást vitt
véghez. A tűz a hajó intendánsának kabinjában
keletkezett egy égve felejtett gyertya felborulása
következtében. Az intendáns szénné égett. A hajó
értéke kétmilliárd lej és négy nappal azelőtt érke-
zett egyik galaci hajógyárból, ahol javítás alatt
állott Konstancában. A kár ötvenmillió lei. — A
Colibri nevű gőzös Konstancia mellett elsüllyedt.
Tizenöt ember és a hajó kapitánya a vízbefullt.

**Március 15-ikéig átadják Zsombolyát
Romániának.** Az „Adverul“ közli: A román
kormány közölte Jugoszláviával, hogy a parla-
ment ratifikálta a bánáti határok megállapí-
tásáról szóló jezyzőkönyvet. A belvárosi szkpuc-
sina a konferencia végeztével fogja ratifikálni
a megállapodást. Zsombolya és a többi község
átadása március 15-ikéig meg fog történni.
Ezzel kapcsolatban a lap azt is jelenti, hogy
a szerbek a zsombolyai gyárakat leszerelték és
Eszékre szállították.

**A kolozsvári kávéosok és vendéglősök
zeneadója.** Megemlékeztünk arról, hogy a ko-
lozsvári kávéosok és vendéglősök a zeneadó
csökkentését kérték. A mai napon, egy tegnapi
megbeszélés határozatának értelmében, újabb
memorandumot kézítettek, amelyben az esté-
ről-estére szedendő zenedíjak helyett átalány
megállapítását kéri. A p-usálban fizetendő
adó kávéházak szerint átlag huszoröt-hatvan
lejt tenne ki esténként. A regátban a legna-
gyobb zenészkávéház sem fizet többet estén-
ként hatvan lejnél, de ezeket a kávéházakat,
amelyek a főváros leglátogatottabb helyiségei
közzé lehet sorolni, forgalom tekintetében
össze sem lehet hasonlítani a mi kávéházaink-
kal. A memorandum ma készült el és holnap
terjesztik fel Bukarestbe.

**Házasság. Buchbinder Dezső (Máramaros-
sziget) Hammermüller Erzsike (Turócszentmárton)
házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)
Teichmann Ilonka (Sóvárad) és Márk Izidor
(Marosjára) jegyesek. (Minden külön értesítés
helyett.)**

**Pollák Meier Magyarlapos, Libermann Rachel
(Lenke) Óradna jegyesek. (Minden külön értesítés
helyett.)**

**Palesztina-telepítő társaság létesült
Ungváron.** Prágából jelentik: Ruszinszkói jelen-
tés alapján a „Narodny Listy“ azt írja, hogy
Ungváron kivándorlasi bizottság alakult, amely
előkészíti az Erdőkárpátokban lakó zsidók Palesz-
tinába való kitelepítését. A bizottság tagjai cionista
közgazdászok.

**A rongyszindikátus a vámok mérsék-
lését követeli.** A „Közgazdaság—Rumänischer
Lloyd“ legújabb számában rovatot nyitott Nyers-
anyag és hulladék címen az e szakmába vágó
ipari és kereskedelmi érdekeknek. Innen vesz-
szük, hogy a rongyszindikátus január második-
án Kolozsváron megtartott igazgatósági ülésén
tárgyalta a rongykievitelre vonatkozó vámen-
reletet és sérelmesnek találta az exportrongyra
megállapított magas vámtételt. A szindikátus
a napokban terjedelmes memorandumot készít
el és illetékes helyen követelni fogja a vámok
mérséklését.

Aki a hipnotizistól megőrült. Trieszt-
ből jelentik: A dalmáciai Sebenico városában
megjelent néhány nappal ezelőtt egy Langsner
Maximilian nevű „professzor“, aki hipnotikus
és telepátikus előadást hirdetett. Az első elő-
adásán hipnotizálta a szolgálattelepre kirendelt
rendőrtisztviselőt és szuggesztálta neki, hogy lőj-
jön agyon egy megjelölt hallgatót és vejeje el
pénzestárcáját. Revolver helyett összecsavart
újságpapírost adott Langsner a rendőrtiszt ke-
zébe, a hipnotizált ember azonban nem a pa-
pirost, hanem szolgálati fegyverét fogta a ki-
szemelt hallgatóra. Csak nehezen lehetett meg-
akadályozni a szerencsétlenséget. Dulakodni
kellt a hipnotizált emberrel, hogy kicsavar-
hassák kezéből a fegyvert. A rendőrtiszt düh-
öngeni kezdett és nem csillapodott le akkor
sem, amikor Langsner felébresztette a hipnoti-
kus álomból. A rendőrtisztet az elmeegógyin-
tézethez vitték, a hipnotizőr ellen pedig megin-
ditották a büntető eljárást.

Rendőri hírek. Rosenfeld Ármu beje-
lentette a rendőrségen, hogy építkezési anyagrak-
tárát állandóan lopkodják. A rendőrség a tettest
Ferencz Aladár szolga személyében letartóztatta.
Kihallgatása után átkísérték az ügyészségre. — A
Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete bejelentette
a rendőrségen, hogy az üzlet áruraktárát hónapok
óta lopkodják. Az ellopott áru értéke meghaladja
a százezer lejt.

KÖZGAZDASÁG

Felemelik a behozatali vámokat. Megírtuk, hogy a nagyiparosok és munkaadók szövetsége kezdeményezésére a kormány a behozatali vámok tarifáit a vámárak nagymértvű emelkedése következtében fel fogja emelni. Az erre vonatkozó előmunkálásokat az ipari és kereskedelemügyi minisztérium már meg is kezdte és a rendelet kibocsátása előtt tájékoztató kérdéseket intézett az érdekeltek testületeihez. A tagokhoz intézett körlevél a következő kérdéseket tartalmazza: 1. A termélnyek eddigi pontos megjelölése és a most érvényben levő vámtaksa. 2. Mik teszik indokoltá a vámtételek felemelésének szükségességét. 3. Mi a termelők javaslata a vámtarifák felmérésére vonatkozólag.

A mai valutapiac

A négy napi szünet után ma óriási forgalommal indult az üzlet. Azonban inkább kereslet volt, mint kínálat. Az árak szilárdak. A mai jegyzések a következők: osztrák korona 360—362, belöldi magyar korona 170—172, cseh korona 570—572, francia frank 9.85—9.90, svájci frank 34.40—34.50, dollár 197—199, font sterling 858—860, olasz lira 8.60—8.65, dinár 2.30—2.32.

Valutapiac január 10-én:

Bukarest. Devizák: Páris 985, London 859, Newyork 200, Róma 865, Zürich 35 00, Prága 585, Bécs 28, Budapest 100, Varsó 50

Bukarest. Valuták: Napoleon 751, márka —, leva 130, török lira 99, font sterling 860, francia frank 10.50, svájci frank 35 00, olasz lira 890, drachma 390, dinár 220, dollár 199, lengyel marka 40, osztr. korona 29, magyar korona 60, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás—Zárás: Newyork 575.25—575.25, London 2476—2472, Páris 28.36—28.25, Milano 2475—2487.5, Prága 1673.75—1673.5, Budapest 210—210, Belgrád 642.5—642.5, Bukarest 292.5—292.5, Varsó —, Bécs 80.95—80.95, Berlin 132—132.5.

Leszámitolási kamatláb Budapesten. Budapestről jelentik: A budapesti intézetek újabban nagy pénzüsségeket helyeztek ki különböző textiliparvállalatoknál leszámitolás formájában évi 20 százalékos kamattal és havi 3 és fél—4 százalékos jutalék mellett.

Árucserégyezmény Ausztria és Magyarország között. Bécsi újságok jelentik: Az osztrák és a magyar kormány kiküldöttjei között új árucserégyezmény jött létre, amely az 1922 június 27-i a megállapodáshoz két új kölcsönös árukontingens-jegyzéket csatol. Ez az új egyezmény hat óra érvényes. Ezzel a magyar és osztrák kölcsönös áruforgalom kérdésének még nem kivetkezett el végleges megoldása, mert mint megírjuk, az csak akkor tárgyalható le, ha mindkét állam elkészül új vámtarifájával. Ez az oka annak is, hogy most csak két óra szól az új megállapodás.

Fuvarlevél felülvizsgálási iroda. A Nagy iparosok és Munkaadók Szövetsége az érdekeltektől tagvállalatok sürgetésére egy fuvarlevél revíziós és a vasutakkal szemben kártérítésként követelő osztályt, illetve irodát akar felállítani. A szövetség a következő adatokat kéri tagjaitól, hogy a szervezés munkálatait minél intenzívebben folytathassa le: 1. Hány érkezett számlitánya volt az 1923. évben? 2. Hány olyan vasuti feladása volt, amelyeknek a szállítási díját bérmentesítette? 3. Reklamált a múlt évben visszajáró fuvardíjtöbbleteket, mely összeget és hány fuvarlevél után? 4. Ezek után kaptak-e és mely összeget vissza? 5. Esetleg már január második felében meginduló irodának hány fuvarlevél-t tudnának átadni revízió céljából?

A vasutasok nyugdíjügye. A nyugdíjas vasutasok régi kívánsága teljesült január elsején. A nyugdíjasok ugyanis eddig az egyes vasúti állomások penztárából vették fel illetményeiket. Többek között olyanok, akik városban laktak és kénytelenek voltak minden elsején a költséges és fárasztó utat megtenni az állomásokra, ahonnan járandóságukat megkapták. Az új rend szerint az illetményeket az adóhivatalokban fogják folyósítani.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

F. Lajos, Dédebáza. Siketnéma gyereket felvesz a kolozsvári intézet is (Calea Dorobantilor). Hozza be a gyereket Kolozsvárra s azonnal fölveszik.

P. Marton, Nagyszentmiklós. Nemesített vetőmagvaknak Palesztinába való exportálásáról az Erdélyrészi Palesztinahivatal (Cuj, Calea Regele Ferdinand 48.) szolgál megfelelő felvilágosítással.

K. J., Erzsébetváros. 1. Az ön által említett newyorki nagy jesiváról nincs tudomásunk, ellenben tudjuk, hogy van Newyorkban egy ortodox rabbiseminárium, melynek hallgatóit egyetemi diákoknak tekintik. Ha ennek az intézetnek az igazgatójától értesítést kapna, hogy felveszik, ezen a címen bevándorlási engedély nélkül, soronkívül kiutazhatna s az előírt okmányokkal kísért kérvény alapján utlevelet is kapna. De különben is kaphat amerikai utlevelet, mert a kivándorlási tilalom csak a tényleges katonai szolgálatot teljesítő hadkötelesekre vonatkozik. 2. Az ősszel megnyitott kolozsvári rabbiképzőbe való beiratkozáshoz négy középiskolai vagy polgári osztály elvégzése szükséges, ha a felső négy évfolyamra akar beiratkozni. Ha ezek a bizonyítványai nincsenek meg, akkor csak az alsó évfolyamokra veszik fel s köteles időközben az előírt középiskolai vagy polgári osztályokat is elvégezni. A rabbiképző tanulóit ingyenes, vagy nagyon kedvezményes teljes ellátásban részesítik s a hadmentességre is joguk van.

H. Adolf, Fel-óvós. Tudomásunk szerint Romániában nincs olyan gépgyár, mely fűrdőhöz való gőzgépek előállításával foglalkozna, bár nem tartjuk kizártnak, hogy megrendelésre akár melyik gépgyár (az aradi Astra-vasúti, a szatmari Princz Testvérek gépgyára) megcsinálná az ön által kívánt gépeket.

Sz. S. Borsa. Dícséretes szándékát, hogy nevét zsidósítani akarja, kérelmezni kell a bukaresti belügyminisztériumtól (Ministerul de Interne), mely a névváltoztatást aztán a Monitorul Oficialban fogja publikálni s ha bizonyos időn belül senkisémet emel kifogást az ellen, hogy önt ez-ntul Sölemo Chijji nak hívják, akkor hivatalos értesítést is kap a névváltoztatás engedélyezéséről. A héber שייט szót latin betűkkel így kell átírni: Chajjít.

R. Chaim, Baiars. Mi is tudunk róla, hogy a pénzügyminiszter rendeletére felülvizsgálják az italmérsi engedélyeket, melyek közül egyes vidékeken már bevontak, másutt pedig be fognak vonni sokat. Ez ellen csak a Vendéglősök Ipartársulata (Cluj, Iparkamara) úján fordulhat jogorvoslásért. Hivatkozzék az Uj Keletre, mert így a legmegtányosabb módon fognak ügyében eljárni. Lehet azonban, hogy az ügyes részeken más oka van az italmérsi engedélyekre vonatkozó adatok bekérésének.

S. Armin, Érmihályfalva. A levelében említett válaszborítékot és a három verset nem kaptuk meg. Ami pedig második kérdését illeti, töröltesse magát az ottani jegyző által a hadkötelesek lajstromából és akkor nem kell sor alá állania, minthogy ön már úgy tekintendő, mint aki nem tartózkodik Romániában.

V. Elek, Turia. Palesztinában jelenleg nincs elhelyezkedési lehetőség a géplakatosi szakmában, mert nagy a munkanélküliség ezen a téren. Önnek jobb kilátásai lehetnek Amerikában, ahol képzettség és alkalmazás szerint heti 10—30 dollárt is fizetnek.

SPORT

Hakoah—Kairói angol válogatott 2:1 (1:0). Gyönyörű játékkal győzött a bécsi zsidó csapat az egyiptomi angol reprezentatív csapat ellen. Az első gólt Schwartz, a másodikat Häusler rúgta. Az angolok a Hakoah öngóljából jutottak eredményhez. A diadalmas mérkőzés után másnap lépte át a bécsi zsidó csapat Palesztina határát.

Ausztria—Németország. Most vasárnap Nürnbergben fog találkozni a két országos válogatott. Az osztrákok a következő felállításban szerepelnek: Aigner (Simmering)—Tandler (Amatörök), Blum (Vienna)—Kurz, Chrenka (Vienna), Geyer (Amatörök)—Seidl (Vienna), Jezda (FAC), Horváth (Simmering), Swatosch (Amatörök), Horeys (Vienna). Tartalékok: Wieser, Hittl (Amatörök és Danis (Simmering).

Külföldi eredmények. Angliában a ligabajnokság legújabb eredményei a következők: Aston Villa—Cardiff City 2:0, Chelsea—Arsenal 0:0, Everton—Belton Wanderers 2:2, Huddersfield Town—Blackburn Rovers 1:0, Sheffield United—Middlesborough 1:0, Newcastle United—Nottingham Forest 4:0, Sunderland—Notts County 2:1, Preston North End—Burnley 5:1, Westbromwich Albion—Manchester City 2:1, Westham United—Liverpool 1:0, Birmingham—Tottenham Hotsburs 3:2. Svájcban a spanyol turából hazatérő prágai Slavia 4:3 arányban győzött az FC Zürich ellen, másnap pedig 3:3 arányban eldöntetlenül végzett a Young Fellows csapatával. Az otthoni csapatok találkozóit közül megemlítjük a következőket: Veldheim—Blue Star 3:1, Basel—Luzern 2:2, Young Boy—Norden 1:1, Aarau—Bern 3:0, Biel—bázei Concordia 4:0, Chaux de Fonds—Étoile Caronge 3:0, bázei Old Boys—lausannei Spots 1:1. Németországban a budapesti III. kerület csapata Skvarek és Horváth gólyaival 2:1 arányban győzött a Wiesbadener Sportverein ellen. Egyéb németországi eredmények: lipcei VfB—SpBg 1:0, Ballspielklub—Eintracht 3:0, drezdai SC—Guts Muts 3:0, Brandenburg—Sp Bg 8:1, magdeburgi Fortuna—Cricket Viktoria 1:0, hamburgi HSV—Concordia 4:1, berlini Vorwärts—Südsterne 6:4, Pankow—Wacker 6:4, Union O. b.—Minerva 9:2, stuttgarti Sportklub—JFC Pforzheim 1:1, neunkircheni Borussia—Biebrich 4:0, müncheni Bayern—augzburgi Schwaben 5:2. Spanyolországban a budapesti MTK revansmérkőzést tartott az FC Barcelona csapatával. A magyar csapat előző napi győzelme után a spanyolok teljes erőmegettesítéssel közdöttek a győzelemért. Az erős iramu mérkőzés azonban 2:2 arányban eldöntetlenül végződött. A budapesti csapatban Opatá és Nadler voltak a góllövők.

Uj ajátszák a Hakoah—Admira mérkőzést, mely annak idején az Admira hibájából 1:1 arány után félbeszakadt. A meccset 3:0-lal akkor a Hakoah javára írták, de most a felebbező bizottság tévesen úgy döntött, hogy az elmaradt tíz percet le kell játszani 1:1 arányú kezdéssel. Ezt a határozatot klubmachinációk előzték meg s így történt, hogy a bizottság ülésén nem a soros dr. Gerő elnökölt, hanem dr. Bauwagarten, aki szavazategyenlőség miatt szabályellenesen az Admira javára döntött. Ugyanekkor azonban a feyelmli bizottság leszállította Guttman és Häusler tulszigoru ítéletét három hónapra egy hónapra, illetőleg egy évről négy hónapra tiltották le a két kiváló Hakoah-játékost.

(Óriási) különlegességek,
(választékban) brilliánsárak,
(arany- és) arany-
(platina zseb-) ezüst- és
(és karóra) argentorezüst)
disz- és ajándéktárgyak
(szolid áron)
(a legmodernebb kivitelben)
FENYŐ ÉS BRAUNFELD
(világvárosi ékszeráruházban)
(Cluj, Piața Unirii 15.)
(Interurban telefon 643)

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Péntek: Carmen.
Vasárnap este: Tosca.
Hétő: Sába királynője.
Szombat: Lohengrin.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Péntek: Hermelineső.
Szombat délután: Szép Heléna.
Este: Romeo és Julia.
Vasárnap délután: Falu rossza.
Este: A hattyulovag.
Hétő délután: Szép asszony kocsisa.
Este: Magdolna.
Kedd: Romeo és Julia.

MOZGÓK MŰSORA

Péntek, január 11.

Select-Mozgó: A filmdrámák rekordja! *Rejtelmek háza*. II. rész. Jules Mary nagyszerű regénye, „La Maison du mystère” filmen. A II. rész 6 óriási felvonás. Főszerepben Ivan Mosjoukine, a világ legnagyobb filmművésze és francia művészek legjobbjai. Felejthetetlen művészeti esemény.

Uránia-Mozgó: *Rejtelmek háza* I. rész. Jules Mary kiváló regénye 10 óriási felvonásban. A főszerepben Páris dédelgetett művésze, Ivan Mosjoukine.

Apollo-Mozgó: *Az eltűnt ház*. Pompás kalandfilm 6 felvonásban, a főszerepben szótörhetetlen detektívkirály, Harry Piel.

Hamburg—Amerika Linie

Romániai vezérképviselő:

LÁZÁR H. LAZAROVITZ

Timişoara, I., Strada Morcy No. 2.

Téviratcím: Lazarovitz Telefonszám: 16—58.

Hamburg—Amerika Linie:

Hamburg—New York	Hamburg—Délamerika
Hamburg—Baltimore	Hamburg—Kuba—Mexiko
Hamburg—Boston	Hamburg—Nyugatindia és nyugati part
Hamburg—Philadelphia	Hamburg—Szent Pétervár
Hamburg—Norfolk	Hamburg—Riga
Hamburg—Brazília	Északi- és déli-amerikai szolgálat
Hamburg—La Plata	Hamburg—Rajovonul.
Kapcsolatban az United American Lines-al	Utazási iroda.
Hamburg—Pacific part at America Hawaii Steamship Co. szolgálat.	Vasúti jegyek. Házikocsijegyek. Podgyásztisztítás.
Hamburg—Levante kapcsolatban a Nemet Levante Linie-vel.	Hajójegyek minden tengerentúli kikötőbe.
Hamburg—Afrika	Felvilágosítást díjmentesen adnak titkárságtól.
Kapcsolatban a Woermann Linie A. G. a Nemet Ostafrika Linie A. G. és a Hamburg-Bremer Ostafrika Linie A. G.-vel.	Bukarest, Calea Grivizei 153.
Hamburg—Keletásia	Csernovitz, Rathausstrasse 9.
Kapcsolatban a Norddeutscher Lloyd, Alfred Holt & Co. The Elder, Smith & Brindley Steamship Co. Ltd.-vel.	Szegevár, Piața Unirei 34.
	Arad, Bohus-palota.

Téviratcím: Lazarovitz

GOERZ

L. B. Gibson vezérképviselő Bucuresti, Str. Sevastopol 13

»GANZ«

FÉLE

VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÉS TÁRSA

CLUJ, STRADA REGINA MARIA 16. SZ.

SÜRGÖNYCÍM: ALTERNO

TELEFON 991

Villamos generatorok, dinamók, motorok és transzformátorokból, valamint váltóáramú árammérőórákból és szerelési anyagokból állandó nagy raktár. Bizományi raktár minden nagyobb városban. Költségvetéseket díjmentesen ad.

Ganz és Társa Danubius Rt. képvisellete

benzinmotorokra, szivógázmotorokra, centrifugális szivattyukra, téglagyári berendezésekre és vasúti kocsikra, valamint azok tartozékaira.

Lloyd 1972

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța—Jaffa—Marseille

Constanța—Délamerika

Constanța—Canada

az „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet „Sarnia” Pasagiul Comodia, Bukarest és a „Reclama” Cluj

Rador

Evett-e már Kalla-féle bismark-, ostsee-, és filetsheringet remuladémártásban??

Kapható esemege- és fűszerkereskedésben!

Raglások,

öltönyök, gyermekruhák megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj, Piața Unirei 14.

Telefon 431.

Az 1923—924. évi divat szenzációs szép anyagjai nagy választékban

Kabát-, alj- és ruhaszövetek, Monre, brocat maroquen, georgette, crep de chien, selymek, velour, chiffon, ruhabársonyok minden színben

GRÜNWALD ÉS STEINER CLUJ-KOLOZSVÁR, PIAȚA UNIREI 12

Szörmeárukban nagy választék ★ Sportkabátok 3900 leitől feljebb

S. EISENSTÄDTER

Telefonszám: 724

Cluj, Calea Victoriei 2

legességek, társaságok, any- és tartozást tárgyak, titelben UNFELD ruházában 11. 15. n 643

